

การศึกษากระบวนการทำงานทางวิชาการของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

นายวิวัฒน์ แหวนหล่อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-583-977-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I17163080

A STUDY OF ACADEMIC RANK PROMOTION PROCESS OF PUBLIC
SCHOOL TEACHERS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE
OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION

Mr. Wiwat Whanlaw

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-583-977-9

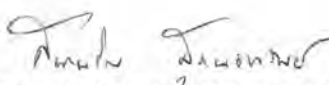
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษากระบวนการทำผลงานทางวิชาการของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
โดย นายวิวัฒน์ แหวนหล่อ
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.सनานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วิวัฒน์ แหวนหล่อ : การศึกษากระบวนการทำผลงานทางวิชาการของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (A STUDY OF ACADEMIC RANK
PROMOTION PROCESS OF PUBLIC SCHOOL TEACHERS UNDER THE JURISDICTION
OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION)

อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์, 206 หน้า. ISBN 974-583-977-9

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษากระบวนการ และปัญหาของกระบวนการทำผลงานทาง
วิชาการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
ที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ข้าราชการครู จำนวน 115 คน จาก 12 ใน 13 เขตการศึกษา แบบสอบถาม
มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ตามกระบวนการทำผลงานทางวิชาการของข้าราชการครู
ได้แก่ 1) เตรียมการและวางแผนการทำผลงานทางวิชาการ 2) จัดทำผลงานทางวิชาการ 3) นำ
ผลงานทางวิชาการไปใช้ 4) เผยแพร่และสร้างการยอมรับ และ 5) นำเสนอผลงานทางวิชาการ

ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีการ
ปฏิบัติทั้ง 5 ขั้นตอน ส่วนสิ่งที่ควรจัดทำหรือปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ ช่วยจัดหาแหล่งที่จะศึกษาค้นคว้าเพื่อ
เตรียมการทำผลงานทางวิชาการ มอบหมายการปฏิบัติงานสอนและงานอื่นให้เหมาะสม เพื่อให้สามารถ
ดำเนินการตามแผนงานทำผลงานทางวิชาการที่กำหนดไว้ จัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบของผลงาน
ทางวิชาการ ช่วยการพิมพ์ผลงานทางวิชาการของข้าราชการครู และช่วยจัดหางบประมาณที่จะใช้ในการ
เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ภาควิชา .....บริหารการศึกษา.....
สาขาวิชา .....บริหารการศึกษา.....
ปีการศึกษา .....2536.....

ลายมือชื่อนิติศ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

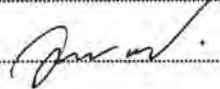
C 541939: MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION
KEY WORD: PROCESS / ACADEMIC RANK PROMOTION / PUBLIC SCHOOL TEACHERS

WIWAT WHANLAW : A STUDY OF ACADEMIC RANK PROMOTION PROCESS OF PUBLIC
SCHOOL TEACHERS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL
PRIMARY EDUCATION COMMISSION. THESIS ADVISOR : ASST. PROF.
NATNIPA COOPARAT, Ph.D., 206 pp. ISBN 974-583-977-9

The purpose of this study was to explore the current situation and
problems in academic rank promotion process of public school teachers under
the jurisdiction of the office of the national primary education commission.
The study sample consisted of 115 public school teachers who were answered
from 12 out of 13 educational regions. The checklist questionnaire form used
in this study was divided according to 5 academic rank promotion processes,
namely, 1) planning, 2) organizing, 3) implementing, 4) publishing, and
5) presenting academic work.

The results of this study indicated that the public school teachers
had properly performed all 5 academic rank promotion processes. While the
areas that needed to be provided or improved included the following : helping
provide materials, resources and equipments for planning academic work;
assigning staff-personnel workload that they can implement academic work plan;
developing an information system of academic work format; assisting public
school teachers for typing academic work; and helping to allocate budgets for
publishing academic work.

ภาควิชา.....บริหารการศึกษา.....
สาขาวิชา.....บริหารการศึกษา.....
ปีการศึกษา.....2536.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....-

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและตรวจสอบ แก้ไขอย่างละเอียดทุกขั้นตอน จนสำเร็จเรียบร้อยและสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ อาจารย์วิเชียร ประยูรชาติ และอาจารย์เสนาะ สมานหมู่ ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของสำนวนภาษา ตลอดจนให้คำแนะนำในการปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย และให้ข้อคิดเห็นซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบคุณข้าราชการครูตำแหน่งอาจารย์ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้ให้ความร่วมมืออย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ขอขอบคุณ อาจารย์ไทรทศ อินทร์สว่าง อาจารย์สาขาสมร สุกฤตยานันท์ อาจารย์รัตนา สดเมือง และคุณวราภรณ์ พักประไพ ที่ได้กรุณาสละเวลาช่วยพิมพ์ตรวจทาน และแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณเป็นพิเศษต่อคุณรัตนา แหวนหล่อ ที่ได้ให้กำลังใจในการศึกษา โดยเฉพาะในการทำวิจัยครั้งนี้

ความดีทั้งปวงอันเกิดจากงานวิจัยนี้ ขอมอบแด่ทุกท่านที่ได้กรุณาอนุเคราะห์ด้วยความสำนึกในพระคุณ

วิวัฒน์ แหวนหล่อ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
รายการตารางประกอบ	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ค่าจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
วิธีดำเนินการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
ลำดับขั้นในการเสนอรายงานการวิจัย	9
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล	10
ความหมายของการบริหารงานบุคคล	12
ความสำคัญของการบริหารงานบุคคล	14
การบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู	15
คณะกรรมการข้าราชการครู	17
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู	19

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

	การกำหนดตำแหน่งและการให้ได้รับเงินเดือน ...	21
	มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง	23
	การเลื่อนและแต่งตั้งข้าราชการครู	27
	ผลงานทางวิชาการของข้าราชการครู	35
	การจัดทำผลงานทางวิชาการของข้าราชการครู	38
	ข้อสังเกตหรือข้อบกพร่องเกี่ยวกับการจัดทำผลงาน ทางวิชาการ	56
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	59
3	วิธีดำเนินการวิจัย	65
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	65
	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	65
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	70
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	71
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	71
	การวิเคราะห์ข้อมูล	72
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	139
	สรุปผลการวิจัย	140
	การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	144

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง	161
ภาคผนวก	166
ประวัติผู้วิจัย	206

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1	แสดงเกณฑ์ตัดสินการประเมินผลการปฏิบัติงาน 34
2	แสดงเกณฑ์ตัดสินการประเมินความชำนาญการและผลงานทางวิชาการ 34
3	แสดงจำนวนข้าราชการครูตำแหน่งอาจารย์ 3 จำแนกตามเขตการศึกษาและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด 66
4	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ และอายุราชการ 74
5	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิ และวิชาเอก/สาขาวิชา 76
6	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับชั้นที่สอน 79
7	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่มประสบการณ์ที่สอน 80
8	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์ 81
9	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความชำนาญการในการสอนที่เสนอขอกำหนดตำแหน่งอาจารย์ 3 82
10	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทของผลงานทางวิชาการที่จัดทำและเสนอขอกำหนดตำแหน่งอาจารย์ 3 83

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการทำผลงานทางวิชาการ	84
12	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจำนวนครั้งที่ส่งค่าชดเชยกำหนดตำแหน่งอาจารย์ 3	85
13	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาลักษณะงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบของข้าราชการครู	86
14	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบของข้าราชการครู	87
15	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบของข้าราชการครู	88
16	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการแสวงหาความรู้ด้านวิชาการเพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน	89
17	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการแสวงหาความรู้ด้านเทคนิคการสอน เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน	90
18	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการแสวงหาความรู้ด้านนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน	91

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
19	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการแสวงหาความรู้ด้านการทำผลงานทางวิชาการ	92
20	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการวางแผนการทำผลงานทางวิชาการ	93
21	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ของการทำผลงานทางวิชาการ	94
22	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการกำหนดระยะเวลาในแต่ละขั้นตอนของการทำผลงานทางวิชาการ	95
23	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการวางแผนดำเนินงานประมาณเพื่อทำผลงานทางวิชาการ	96
24	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามการเสนอผู้บังคับบัญชาให้ความเห็นชอบก่อนการจัดทำผลงานทางวิชาการ	97
25	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามการจัดทำผลงานทางวิชาการ	99
26	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามการกำหนดประเภทของผลงานทางวิชาการ	101
27	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามการกำหนดหัวข้อเรื่องของผลงานทางวิชาการ	102
28	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามการจัดลำดับงานการทำผลงานทางวิชาการ	103

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
29	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการกำหนดโครงร่างของงานในแต่ละตอนของผลงานทางวิชาการ	104
30	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดทำรายละเอียดของผลงานทางวิชาการ	105
31	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาผลงานทางวิชาการ	106
32	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดพิมพ์และรวมเล่มผลงานทางวิชาการ	107
33	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการเตรียมการก่อนที่จะนำผลงานทางวิชาการไปใช้	109
34	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำผลงานทางวิชาการไปใช้	110
35	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับวิธีการประเมินผลการใช้ผลงานทางวิชาการ	111
36	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลการใช้ผลงานทางวิชาการ	112
37	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผลงานทางวิชาการ	113
38	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการรายงานผลการใช้ผลงานทางวิชาการต่อผู้บังคับบัญชา ...	114
39	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ	115

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
40	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการสร้างการยอมรับในผลงานทางวิชาการ 116
41	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามการนำเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งอาจารย์ 3 118
42	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามการจัดทำค่าข้อกำหนดตำแหน่งอาจารย์ 3 119
43	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามการดำเนินการก่อนที่จะเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อขอ กำหนดตำแหน่งอาจารย์ 3 120
44	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามประเภทของเอกสารที่นำเสนอเพื่อขอ กำหนดตำแหน่งอาจารย์ 3..... 121
45	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปัญหาการเตรียมการทำผลงานทางวิชาการ 123
46	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปัญหาการวางแผนการทำผลงานทางวิชาการ 125
47	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปัญหาการจัดลำดับงานการทำผลงานทางวิชาการ 126
48	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปัญหาการกำหนดโครงสร้างของงานการทำผลงานทางวิชาการ..... 127

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
49	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาการจัดทำรายละเอียดของผลงานทางวิชาการ 129
50	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาการพิมพ์ผลงานทางวิชาการ 131
51	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาการใช้ผลงานทางวิชาการ 132
52	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาการประเมินผลการใช้ผลงานทางวิชาการ 133
53	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาการเผยแพร่และสร้างการยอมรับในผลงาน ทางวิชาการ 135
54	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาการเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่ง อาจารย์ 3 137